

Н. В. Хамітов

Культура автохтонна і маргінальна

КУЛЬТУРА АВТОХТОННА І МАРГІНАЛЬНА Культура автохтонна (К. а.) розвивається на певній тер. настільки довго, що вступає в орган. зв'язок із природ. умовами цієї тер., тяжіє до осідлості. Як правило, вона може мати на влас. тер. свою державу, яка легітимує її автохтон. статус. Проте в історії є багато випадків, коли К. а. входила у простір ін. держави – як архаїчна форма, що не вважається актуал. для сучасності, а тому існує лише в музеях і резерваціях (культури аборигенів Австралії чи Америки), або як елемент імпер. культур. угруповання (єгипет. культура в імперії Александра Македонського, укр. культура у межах Рос. імперії та СРСР). В обох випадках К. а. стає культурою маргінальною (К. м.) за соц. статусом, проте може зберігати автохтон. статус у духов. плані та за сприятливих умов створити власні форми державності. К. м. знаходиться на межі різних культур. світів або перебуває в опозиції до культур. спільноти, яка є автохтон. на даній території. Фундам. рисами К. м. є її неукоріненість, принципова незавершеність та схильність до деконструкції. К. м. може бути результатом міграції – як випадкової, так і постійної; лише у другому випадку можна говорити про К. м. у строгому сенсі слова; в цьому випадку вона протистоїть К. а. за способом буття. Проте К. м. може мати своєю протилежністю й офіц. культуру, виступаючи у формі контркультури (культура гіпі, панків тощо). Мова може йти також про К. м. у царині філософії (маргіналізм), що означає передусім ірраціоналіст. тенденції, які мають деконструктив. та десакралізуючий характер і постулюють домінування локального над універсальним. У цьому плані ситуація постмодернізму у філософії знач. мірою є розвитком філос. К. м.

Покликання на статтю:

Культура автохтонна і маргінальна / Н. В. Хамітов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51453>

